

Over de grenzen van groepspsychotherapie

Workshopronde 1 – 11.45 tot 13.00 uur

Ronde 1 - Nr. 1: Mentalization-based treatment (MBT) en groepspsychotherapie voor de narcistische persoonlijkheidsstoornis (nps) – zelf oefenen in de groep

MBT is een intensieve psychodynamische psychotherapie die gebaseerd is op de hechtingstheorie. MBT is in de jaren 90 ontwikkeld door Bateman en Fonagy voor patiënten met een borderline persoonlijkheidsstoornis en heeft nu een breed toepassingsgebied, waaronder patiënten met een NPS.

Het MBT-behandelprogramma bestaat in de kern uit wekelijkse individuele psychotherapie en wekelijkse groepspsychotherapie gericht op het verbeteren van mentaliseren en daarmee het verminderen van psychische klachten en problemen en het verbeteren van interpersoonlijke relaties en zelfbeeld.

MBT-G (Groepspsychotherapie) voor de NPS heeft een duidelijk meer gestructureerde opzet dan voor andere doelgroepen (zoals de borderline PS) en is ook wezenlijk anders dan volgens de principes van de groepsdynamische groepspsychotherapie.

De workshop bestaat uit een theoretische inleiding over de basisprincipes van MBT (kort) en van MBT-G (groepspsychotherapie) bij de NPS en uit het oefenen in de groep volgens de principes van MBT-G met voorgeschreven rollen.

Door Ad Gerritsen en Tim Symons

Ronde 1 - Nr. 2: Goed voor de Groep

Alweer een aantal jaren geleden heb ik meegewerkt aan het boek 'Goed voor de Groep'. Het eerste zelfhulpboek voor trainers, teamcoaches en groepspsychotherapeuten. Aan de hand van vijf psychologische concepten wordt het gedrag van de professional onder de loep genomen ondersteund met praktische voorbeelden.

Als het goed loopt in de groep is het een feestje, maar als het lastig of spannend wordt, kan de druk zwaar voelen als acht paar ogen jou kant op kijken. Een van de hoofdstukken gaat over overdracht en tegenoverdracht en de grens tussen de rol en de persoon van bijvoorbeeld de groepspsychotherapeut.

Tijdens deze interactieve workshop zal ik kort iets over het boek vertellen en daarna gaan we aan de slag met de grens tussen jouw professionele rol als groepspsychotherapeut en je persoon. Op welke momenten sta je voor of ga je over die grens. We staan stil bij lastige momenten uit de praktijk en we kijken welke 'rode knoppen' bij jou geraakt kunnen worden en welk gedrag jij bijna zonder nadenken inzet wanneer je aan het werk bent met de groep. Hoe bewust kies jij je

interventies en gedrag onder spanning, hoe goed ken jij jezelf en wat heb je nog te ontdekken?. Je krijgt naast meer inzicht ook praktische tools aangereikt om nog bewuster in de groep te staan.

Door Gonnie Kijgel

Ronde 1 - Nr. 3   Grenzen in en door psychodrama

Werken met psychodrama vraagt om een veilige bedding en goede afstemming. In de methodiek zelf is deze begrenzing ingebed.

Grenzen in psychodrama: evenwicht tussen veiligheid en uitdaging

“De geest is zo uit de fles, maar krijg hem er maar weer eens in”, is een gevleugelde uitspraak wanneer therapeutische interventies als intrusief ervaren kunnen worden. Psychodrama (Moreno 1920) is een krachtige en diep doorwerkende methode die uitnodigt tot spontane expressie, beleving en re-scripting van persoonlijke ervaringen. Werken met psychodrama vraagt om een veilige bedding en goede afstemming. In de workshop nemen we de deelnemers mee langs de grenzen die psychodrama biedt binnen de methode, aan de hand van voorbeelden.

Door Petra van Hulsen en Jan van Trier

Ronde 1 - Nr. 4   Vaktherapie en grenzen - GRENZELOOS!

Kom op een lichaamsgerichte, muzikale en dramatische wijze het thema grenzen onderzoeken. De ervaringsgerichte wijze van vaktherapie maakt dit thema voelbaar in plaats van enkel bespreekbaar. We nodigen je uit om zelfonderzoek te doen en je grenzen te voelen, verkennen en verleggen.

Vaktherapie is een ervaringsgerichte vorm van therapie, waarbij cliënten via een creatieve aanpak werken aan psychische, emotionele of sociale hulpvragen. Waar praten soms tekortschiet, opent Vaktherapie de deur naar diepere lagen van beleving, inzicht en verandering. Wij bieden een alternatieve ingang door middel van doen, ervaren en reflecteren.

In de workshop kun je verschillende vormen van vaktherapie ervaren. Als muziektherapeut, psychomotorisch therapeut en dramatherapeut nodigen we je uit jouw grenzen te voelen, verkennen en verleggen. Door concrete werkvormen aan te bieden, werk je aan je persoonlijke en professionele ontwikkeling. Je kan de werkvormen of onderdelen daarvan meenemen en inzetten in de dagelijkse praktijk.

Door Eva Zinnemers, Valerie Pronk en Eva Boorsma

Ronde 1 - Nr. 5   Grenzen en mogelijkheden rondom intimiteit en seksualiteit in schemagroepstherapie

In deze workshop verkennen we de grenzen en mogelijkheden van nabijheid, intimiteit en seksualiteit binnen schemagroepstherapie. Aan de hand van voorbeelden en ervaringsgerichte oefeningen onderzoeken we hoe thema's als schaamte, lichamelijkheid en (tegen)overdracht veilig kunnen worden begrensd.

In schemagroepstherapie (SGT) staat het bieden van limited reparenting en, in groepsverband, limited refamilizing centraal: de therapeutische relatie vormt een correctieve ervaring waarin oude schema's worden geraakt en heling kan plaatsvinden binnen veilige, hechte relaties. Juist binnen

deze nabijheid ontstaat echter een spanningsveld tussen warmte en professionele distantie - een thema dat in het huidige maatschappelijke debat over #MeToo, machtsdynamieken en professionele grenzen extra urgent is geworden.

In deze interactieve workshop verkennen we de grenzen en mogelijkheden van intimiteit en seksualiteit in schemagroeptherapie. Aan de hand van praktijkvoorbeelden en reflectie-oefeningen onderzoeken deelnemers hoe thema's als lichamelijke, schaamte, aantrekkingskracht en overdracht/tegenoverdracht zich manifesteren in de groepsruimte. We bespreken hoe therapeuten vanuit een Healthy Adult-positie veiligheid kunnen waarborgen en tegelijkertijd authentiek contact kunnen bevorderen, zonder de correctieve kracht van nabijheid te verliezen.

Deelnemers worden uitgenodigd om eigen ervaringen en dilemma's in te brengen en te reflecteren op hun professionele en persoonlijke positie binnen het spanningsveld van betrokkenheid en begrenzing. De workshop combineert theoretische verdieping met ervaringsgerichte werkvormen en is bedoeld voor (ervaren) groepspsychotherapeuten, schematherapeuten en vaktherapeuten die werken met interpersoonlijke dynamiek in groepen.

Door Michiel van Vreeswijk en Klaartje van Hest

Ronde 1 - Nr. 6   WachtenWaard en WaardevolVerder: op de grens van behandelen

WachtenWaard en WaardevolVerder is groepsaanbod, verzorgd door ervaringsdeskundigen, ter voorbereiding en afronding van behandeling. Het raakt aan inhoudelijke, professionele, juridische en persoonlijke grenzen waar we in de workshop dieper op ingaan.

WachtenWaard is een programma dat gegeven wordt aan cliënten op de wachtlijst voor behandeling, en wordt daarmee dus voor de intake al aangeboden. WachtenWaard wordt gegeven door ervaringsdeskundigen, en is gebaseerd op elementen uit de CGT, schematherapie en groepsdynamica. Met WachtenWaard wordt buiten de grenzen van de reguliere zorgcontext, financiering en behandelkaders (voor de intake) cliënten toch al zorg geboden en verandering in gang gezet.

WaardevolVerder is een programma dat ingezet wordt gedurende de afrondende fase van behandeling. Ook hier volgen cliënten themasessies gegeven door ervaringsdeskundigen, specifiek gericht op het afronden van behandeling en (opnieuw) vormgeven van het leven na therapie.

WachtenWaard en WaardevolVerder zijn ontwikkeld vanuit psychologisch en ervaringsdeskundig perspectief, met input van (ex)-cliënten en behandelaren, en wordt inmiddels een aantal jaar succesvol aangeboden binnen de verschillende regio's van Altrecht ggz.

Tijdens deze workshop zullen we eerst onze kennis en ervaringen delen met WachtenWaard en WaardevolVerder tot nu toe op het gebied van inhoud en wat beide programma's voor deelnemers betekenen, alsook de uitdagingen en grenzen die we zijn tegengekomen bij het ontwikkelen en implementeren van een nieuw type zorg. Daarnaast zullen we deelnemers van de workshop kennis laten maken met het programma van WachtenWaard en/of WaardevolVerder, door deelnemers zelf een deel van een themasessie te laten ervaren, en hier vervolgens met zijn allen op te reflecteren.

Door Lente Werner en Helga Aalders

Ronde 1 - Nr. 7   Grenzen voelen in je lijf en deze aangeven in ervaringsgerichte groepstherapie

In de workshop bieden we oefeningen om ervaring op te doen met het voelen van grenzen in je lijf en het begrenzen van de ander en jezelf. Net als binnen de ervaringsgerichte groepstherapie wordt de groep gebruikt als spiegel of als deel van de ervaring zelf. In deze context onderzoeken we gezamenlijk hoe (overlevings)strategieën en blokkades zich in het lijf ontwikkeld hebben en met de oefeningen weer voelbaar gemaakt worden. We werken met o.a. met beweging, die kan worden verkregen daar waar verstarring en blokkades zijn ontstaan. De nadruk in de groep en in de workshop, ligt op het zelf aan den lijve ervaren.

Door Mirjam Plomp en Berrith Augustus

Ronde 1 - Nr. 8   Groep schematherapie met vluchtelingen en migranten

In deze workshop zullen we ingaan op de therapeutische aanpassingen van een Westers model in het werken met groepen bestaande uit mensen met diverse niet Westerse culturele achtergronden.

Wij werken met mensen met vluchtelingenachtergronden, waarbij vaak wantrouwen en sociaal isolement een rol speelt, en we merken dat werken in de groep heel goed werkt. De groepen zijn samengesteld uit mensen vanuit verschillende culturele achtergronden, verschillende niveaus van opleiding, met als gemene factor veel angst en vermijding (PTSS) en het ontheemd zijn. De groep wordt vaak ervaren als een tweede familie (cohesie lijkt nog belangrijker dan in andere groepen). We zullen in de workshop een aantal kleine oefeningen doen zoals we die met onze groep doen en hopen dat de deelnemers aan het einde van de workshop enthousiast zijn geworden om zelf ook te gaan werken met deze bijzondere en diverse doelgroep!

Door Linda Verbaak en Saskia Bieleveldt

Ronde 1 - Nr. 9   Kunst als gespreksstarter. Plezier, verbinding en perspectief.

Kijk en praat mee tijdens een Visual Thinking Strategies gesprek. Onder leiding van een gespreksleider verken je een kunstwerk van de Iraanse kunstenaar Mansour Bakhtiar (www.mansourbakhtiar.com) en geef je er betekenis aan. Ervaar plezier, verbondenheid én de kans om nieuwe perspectieven te ontdekken. Na het ervaren van de VST methode zal verdere uitleg worden gegeven over deze methodiek, vindt er een reflectie plaats over de vertaling naar groepspsychotherapie en zal de kunstenaar Mansour Bakhtiar toelichten hoe hij zelf over het werk denkt.

Visual Thinking Strategies (VTS) is een laagdrempelige methode waarbij deelnemers in een groeps gesprek een visuele bron onderzoeken, wat waarneming, luisteren, kritisch denken en (visuele) geletterdheid bevordert. Tijdens een VTS-sessie verkennen deelnemers gezamenlijk een kunstwerk onder leiding van een gespreksleider en aan de hand van een vaste set open vragen, en geven hier actief betekenis aan. Het gezamenlijke kijken versterkt de onderlinge verbondenheid en wordt als plezierig ervaren, terwijl af en toe ook ongemak kan optreden, wat een natuurlijk onderdeel van de groepservaring is.

“De aanpak nodigt uit tot een onderzoekende houding en actieve deelname. VTS biedt een veilige omgeving om nieuwe zienswijzen te ontwikkelen en te verkennen. Mensen worden zich bewust van hun eigen denkpatronen en die van anderen, en leren dat er verschillen bestaan en verrijkend zijn.” (Yenawine, 2012)

Door Marie Christine Meijer en Salvatore Vitale

Workshopronde 2 – 14.00 tot 15.15 uur

Ronde 2 - Nr. 1   Begrenzing in de TFP-groep: contractsetting en technische neutraliteit.

Binnen de TFP (Transference Focused Psychotherapy) wordt voorafgaand aan de behandeling samen met de patiënt duidelijke afspraken gemaakt (een contract) om een veilig therapiekader te creëren. Bij TFP-G bestaat het contract uit zowel geïndividualiseerde als groepsafspraken, die betrekking hebben op grenzen en verantwoordelijkheden van alle partijen, bijvoorbeeld wanneer destructief gedrag de voortzetting van de therapie of het leven van de patiënt in gevaar brengt. Het overschrijden van grenzen, die zich binnen zich herhalende object relaties op verschillende niveaus afspelen, wordt begrepen als een uiting van agressie, gericht op zichzelf of op anderen (groepsleden of therapeuten).

De totale overdrachtssituatie wordt steeds gezamenlijk onderzocht, waarbij ook de onderliggende afgeweerde dyades, altijd verbonden met affecten, aan de orde komen. Vanuit de dominante groepsaffecten en -thema's kunnen de zelf en objectrelaties worden geïnterpreteerd. Voor de TFP therapeut is het van belang daarbij 'technisch neutraal' te blijven.

Op die manier wordt het mogelijk om splitsing en andere primaire afweer in het hier en nu te onderzoeken. De groepsleden verwerven op een dieper niveau inzicht in identiteitsdiffusie en de afweer van affecten. Langzamerhand kan ambivalentie worden verdragen, identiteitsdiffusie oplossen en wordt persoonlijke groei mogelijk.

In deze workshop zullen we werken aan de hand van een casus. Daarna wordt in kleine groepjes gesproken over specifieke vragen en stellingen, over contract hantering, over specifieke groepsituaties en wanneer/ of je je technische neutraliteit zou moeten loslaten.

Plenair geeft elk groepje vervolgens een korte samenvatting, waarna een gezamenlijke discussie en reflectie volgt.

Door Mirjam van Veen en Marike Steeman

Ronde 2 - Nr. 2   CBASP in de groep: een groepsdemonstratie over grenzen en begrenzen.

Doel van de workshop: Inzicht verkrijgen in de achtergrond en theorie van CBASP en het aan den lijve ervaren van CBASP (groeps)interventies.

Achtergrond: De behandeling van depressie met bijvoorbeeld CGT leidt in veel gevallen tot vermindering van de klachten en herstel van functioneren, maar niet altijd. Juist bij het aanhouden van hardnekkige klachten, zoals bij een persisterende depressie, is er een intensievere behandeling nodig, of een andere behandelmethode, zoals CBASP (MDR Depressie, 2024). CBASP als groepsbehandeling is in Nederland onderzocht bij het UMCG (Potijk et al 2020, Dean et al 2024) en er zijn ook diverse lopende studies naar CBASP als groepsinterventie (Jager et al, submitted).

Binnen CBASP gaat het vaker wel dan niet over 'grenzen'. Patiënten leren grenzen erkennen en aangeven en ook therapeuten geven, binnen bepaalde grenzen, aan wat het gedrag van de patiënt met hen doet. Dat laatste noemen we binnen CBASP 'Gedisciplineerde Persoonlijke Betrokkenheid'.

Tijdens de workshop lichten we in de inleiding beknopt alle interventies toe, te weten; Situatie Analyse (SA) Gedisciplineerde Persoonlijke Betrokkenheid (GPB) en Interpersoonlijk Onderscheid Maken (IOM). Daarna geven we een demonstratie van CBASP in de groep. We

nodigen enkele workshop-deelnemers uit om zelf eigen (kleine) interactie moeilijkheden in te brengen in een groep, om zo aan den lijve CBASP interventies te ervaren. De rest van de workshopdeelnemers zit in een cirkel om de deelnemers heen en observeert. Na de groepsdemonstratie volgt een nabespreking met ruimte voor observaties, vragen en discussie.

Na deze workshop heeft de deelnemer kennis verworven over CBASP en de toepassing ervan als groepsbehandeling.

Door Tanja van Essen en Inge Jager

Ronde 2 - Nr. 3   Grenzen tussen groepspsychotherapie en psychodrama.

In deze workshop gaan we werken met de grenzen tussen groepspsychotherapie en psychodrama door te ervaren en verkennen hoe de grenzen aanvoelen en of ze functioneel zijn. We zullen eerst kort vertellen wie we zijn en hoe we samenwerken in de therapiegroep. En daarna gaan we een sessie doen in de binnenkring van 45 min. met max. 8 deelnemers, die ieder een rol en een opdracht krijgen (om zo ook de grenzen en de eventuele grensproblemen goed in beeld te krijgen). De andere deelnemers zitten in de buitenkring en kunnen observeren. In de binnenkring houden we eerst een sessie met groepspsychotherapie en deze gaat na een bepaalde tijd verder met psychodrama. Tot slot is er in de binnenkring het nagesprek waarin deels psychodrama en deels groepspsychotherapie-elementen aan de orde kunnen komen. Hierna heffen we de sessie van de binnenkring op en gaan we gezamenlijk in een grote kring zitten en kunnen we de feedback van de buitenkring horen en kunnen we het geheel samen bespreken: hoe worden de grenzen ervaren door de deelnemers van de sessie? Hoe zien de deelnemers van de buitenkring dit?

Door Sabine Teunissen en Gerdi Tuender

Ronde 2 - Nr. 4   Veerkrachtgroep: werken op de grens van behandelbaarheid (ACT & CFT)

In deze ervaringsgerichte workshop onderzoeken we de grenzen van wat behandelbaar en oplosbaar is in ons vak. De Veerkrachtgroep positioneert zich bewust op die grens: we beloven geen genezing of symptoomopheffing, maar leren cliënten te dragen wat blijft, middels acceptatie, commitment en compassie. We schuiven van verzet en vechten tegen pijn, naar acceptatie, ruimte maken en handelen naar waarden. We gaan om met dreiging en stress door het zorgsysteem op te bouwen, zodat schaamte en zelfkritiek minder leidend zijn in het leven. Wij helpen onze cliënten om op een veerkrachtige manier om te gaan met het lijden wat hun leven met zich meebrengt. De gebruikte methodieken en visies komen uit ACT (acceptatie en commitment therapie) en CFT (compassie focused therapie). Deze groep is ontwikkeld voor cliënten met ernstige en complexe problematiek die vaak al vele behandelingen gevolgd hebben en nog resterende klachten hebben. Maar ook geschikt voor alle cliënten die actief willen werken aan het vergroten van hun psychologische veerkracht.

Na een korte introductie van deze theoretische basis achter de Veerkrachtgroep, schetsen we de praktijk hoe wij deze groep hebben vormgegeven en wat de ervaringen van de cliënten zijn.

Vervolgens gaan we met de deelnemers van de workshop enkele oefeningen uit het programma doen, zodat men zelf kan ervaren hoe het is om vanuit acceptatie en compassie naar de moeilijke delen van het zelf en het leven te kijken

Door Corine van der Veer, Femke Keldermans en Tessa van Loenhout

Ronde 2 - Nr. 5   Porositeit, Epistemische Grenzen en Meerstemmigheid: | Groepsanalyse in een Veranderende Wereld

In deze workshop verkennen we hoe grenzen het groepsproces vormgeven. Grenzen bieden veiligheid en structuur, maar kunnen ook spanningen, stilstand en differentiatie zichtbaar maken. Door deze grensgebieden zorgvuldig te onderzoeken ontstaat ruimte voor meerstemmigheid, authenticiteit en therapeutische resonantie. De workshop helpt professionals om deze processen beter te herkennen en bewust te benutten in hun klinische en groepsgerichte werk.

De workshop bevat een ervaringsgerichte oefening uit Workspace Social Sculpture, het artistiek-analytische onderzoeksproces dat ik samen met theatermaker Lotte van den Berg ontwikkel. Via lichaam, ruimte, positie en relationele afstemming onderzoeken deelnemers hoe grenzen voelbaar worden: waar porositeit ontstaat, waar spanning oploopt en hoe individuele en collectieve grenzen elkaar beïnvloeden. In de gezamenlijke reflectie verbinden we deze fysieke ervaring met herkenbare situaties uit de klinische praktijk. Hierdoor worden grensdynamieken niet alleen intellectueel begrepen maar ook belichaamd en direct toepasbaar.

De workshop nodigt uit tot een verfijnde gevoeligheid voor de subtiele grensprocessen die groepen vormen. Deelnemers vertrekken met een verdiept begrip van hoe permeabele en relationeel benaderde grenzen de rijkdom van meerstemmigheid, therapeutische diepgang en klinische effectiviteit vergroten.

Door Matthew Rich-Tolsma

Ronde 2 - Nr. 6   Bewaak de grenzen! Hoe creëer je een veilige én therapeutisch werkzame groep?

Het thema van dit congres, Over de grenzen van groepspsychotherapie, raakt de kern van ons werk: grenzen bieden veiligheid en kaders. Wat gebeurt er als destructieve krachten – in de vorm van heftige haat en nijd – deze fundamentele grenzen bevragen, bedreigen of zelfs lijken te verleggen?

Deze workshop is ontworpen voor groepstherapeuten die verdieping zoeken in het hanteren van deze klinische realiteit. We richten ons op de complexiteit van destructieve groepsdynamiek en hoe deze processen zich manifesteren als een aanval op de therapeutische kaders.

Kernpunten van de workshop:

- Tegenoverdracht als indicator: Hoe herkent je als therapeut je eigen tegenoverdracht in reactie op de destructieve groepsenergie, en hoe zet je deze in als een instrument om de grenzen van de groep te duiden?
- Oefenen met 'siding', een MBT interventie die uitermate geschikt is om escalerende, niet-mentaliserende interacties direct te stoppen en de normen en de kaders van de groep helder te herstellen, wat cruciaal is voor het bevorderen van epistemisch vertrouwen.
- Versterken van je interventies op algemeen groepsdynamisch niveau waarbij je de groep als geheel mobiliseert voor het handhaven van therapeutische grenzen.

De workshop biedt theoretische verdieping en praktijkgerichte handvatten om zó om te gaan met conflicten, dat de groepscohesie en het therapeutisch effect versterkt worden, ook wanneer de groep de grenzen tot het uiterste test. Essentieel voor therapeuten die de dynamiek rondom groepsgrenzen (nog beter) willen leren beheersen.

Door Ingrid Krijnen en Niels Tinga

Ronde 2 - Nr. 7   Samen spelen samen delen?

Vaktherapie is bij uitstek een plek om te spelen. Met klank, beweging of creatief materiaal. In het laatste geval spreken we over Beeldende Therapie. En spel is serious business. In spel ontdekken we de wereld om ons heen en onze plek daarbinnen. We leren verwoesten en bouwen, begrenzen en uitbreken. We leren samen te spelen, regels te verzinnen en regels te breken. De ervaring in creatief spel, met verf en papier, is heel dicht op de huid, dat maakt het spannend. En tegelijk, omdat het een 'maar' spel is, biedt het ruimte om vrijelijk te experimenteren met nieuw gedrag. In deze workshop onderzoeken we met verf onze plek, onze grenzen en het onvermijdelijke contact met de ander.

Door Gerben Oosterhuis

Ronde 2 - Nr. 8   Hoe zorg je voor je groep; milieutherapie 2.0!

In de dynamische GGZ is het een uitdaging om koers te houden en stabiliteit te creëren rond je groep. In deze workshop leer je hoe je je argumentatie baseert op de missie en visie van je organisatie, hoe je ruimte maakt voor het opzetten van een nieuwe groep, en hoe je contextsensitiever werkt om voorbereid te zijn op moderne milieutherapie.

In deze workshop gaan we volgens het model van Samenhangend Behandelen en de praktijkrichtlijnen de stappen langs om een veilig milieu neer te zetten voor je groep. Er wordt actieve inbreng gevraagd in een paar korte werkvormen om zo de dilemma's in kaart te brengen waar de deelnemers zoal tegen aanlopen in de organisatie van de GGZ, van de instelling, in het team en in de co-therapie. Zodat er zoveel mogelijke kennis en actie meegenomen kan worden terug naar het milieu rondom de therapiegroep om deze te veranderen en veilig te stellen. Wordt als het ware je eigen milieutherapeut 2.0.

Door Anne-Marie Claassen en Katinka Franken
